

POLITICA INOVAȚIONALĂ ȘI FACTORII ACTUALI DE CREȘTERE ECONOMICĂ: INTERACȚIUNE ȘI INTEGRARE

Dr., conf. univ. Victoria GANEA, CNAA
Dr., cerc. superior Oleg BUJOR, INCE

INNOVATIONAL POLICY IN THE CONTEXT OF CURRENT ECONOMIC GROWTH FACTORS: INTERACTION AND INTEGRATION

Summary. This article reflects the authors' visions of certain modalities of interaction and integration of policies, mechanisms and existing factors of economic growth based on innovation. Institutional reforms should be directed towards changing the paradigm of economic policy in the country and the state will take the initiative to create a favourable environment for business activities which will provide employment, income growth, the export of products with high added value and increase in budgetary revenues. Implementation of innovational policy norms may lead to a number of improvements in the country's economic activity such as: the creation of new jobs, increasing the competitiveness and productivity of the country's economy, increase of export potential, the development of innovative SMEs, etc. To do this the policy must be geared towards solving innovative problems aimed at consolidation of innovation capacity at the country level by stimulating all the ways of innovative activity including the attraction of foreign and local investors.

Keywords: innovation, innovational infrastructure, innovational policy, economic growth, competitiveness, innovational SMEs, investments in innovations.

Rezumat: Acest articol reflectă anumite viziuni ale autorilor asupra modalităților de interacțiune și integrare a politicilor, mecanismelor și factorilor actuali de creștere economică bazată pe inovare. Reformele instituționale, direcționate spre schimbarea paradigmei politicii economice în republică și implementarea ei poate conduce la o serie de îmbunătățiri în activitatea economică a țării, or, pentru aceasta, ea trebuie orientată spre soluționarea problemelor care vizează consolidarea capacității de inovare la nivel de țară prin stimularea pe toate căile a activității inovaționale, inclusiv prin atragerea investitorilor străini și locali.

Cuvinte-cheie: inovații, infrastructură inovațională, politică inovațională, creștere economică, competitivitate, IMM inovaționale, investiții în inovații.

Într-o societate care aspiră spre economia cunoașterii, politicile dedicate cercetării-dezvoltării-inovării sunt considerate a fi prioritatea de frunte a statului. Referindu-ne la Republica Moldova, subliniem că statul, în persoana autorităților publice, garantează funcționarea și dezvoltarea sferei științei și inovării prin: finanțarea stabilă ascendentă a dezvoltării potențialului sferei științei și inovării și stimularea creării unei infrastructuri moderne a acestei sfere, promovarea unei politici financiare, fiscale și vamale favorabile în sfera științei și inovării și realizarea parteneriatului între știință, învățământ, sfera producției și sfera financiară.

Reformele instituționale trebuie să fie direcționate spre schimbarea paradigmei politicii economice în republică, iar statul își va asuma inițiativa de a crea un mediu favorabil afacerilor. Acestea vor asigura ocuparea forței de muncă, creșterea veniturilor, exportul produselor cu valoare adăugată ridicată și sporirea veniturilor bugetare.

Referindu-ne la modalitățile de interacțiune și integrare a politicilor, mecanismelor și factorilor actuali de creștere economică bazată pe inovare, constatăm că Republica Moldova de curând (conform clasamentului Indicelui Global al Inovațiilor 2012) a fost remarcată printre puținele țări cu indice de eficiență inovațională supraunitar. Astfel, putem considera că, pe de o parte, economia națională dispune de potențial pentru producerea rezultatelor inovaționale satisfăcătoare. Pe de altă parte, cadrul legislativ din domeniu slab dezvoltat, insuficiența susținerii drepturilor investitorilor, injectările minuscule de investiții private în cercetare, centralizarea excesivă a sistemului național de cercetare-dezvoltare etc. poziționează Republica Moldova ca pe o țară „care învață să inoveze”, adică suntem la o etapă incipientă în acest domeniu [1]. În contextul respectiv, devine extrem de importantă interacțiunea politicii inovaționale cu cele care ar facilita orientarea activității inovaționale spre valorificarea eficientă a puținelor resurse de care dispune Republica Moldova.

Actualmente, conform politicii economice a țării și programului de activități în vederea aderării la Uniunea Europeană, unul din cei mai importanți factori de înviorare a creșterii economice este considerată activitatea inovațională. Din acest punct de vedere, pentru a da un curs de succes politicii inovaționale, devine oportună mobilizarea resurselor informaționale, umane, financiare, juridice etc. E cunoscut faptul că nicio activitate de cercetare-dezvoltare-inovare nu are sorți de izbândă în cazul în care nu există investiții, personal calificat, o bază legislativă adecvată, sprijin din partea statului etc.

Or, dezvoltarea științei și inovațiilor reprezintă factorul principal în promovarea unei politici industriale competitive, racordate la standardele europene.

Acele legislative și normative care reglementează raporturile juridice ce țin de elaborarea și promovarea politicii de stat în sfera științei și inovării, de activitatea de cercetare științifică, inovare și transfer tehnologic, precum și informațiile privind finanțarea în cercetare sunt:

- Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova adoptat prin legea 259 legislatura a XV din 15.07.2004;

- Acordul de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 27 din 22 ianuarie 2009;

- Strategia cercetării-dezvoltării Republicii Moldova până în 2020;

- Strategia inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru competitivitate”.

Inovarea și difuzarea cunoștințelor sunt componentele de bază ale unei economii competitive. Competitivitatea sectorului industrial depinde, în mare parte, de gradul în care acesta este capabil să asimileze produse și tehnologii moderne, să diversifice producția și exporturile. În acest sens, o preocupare majoră a Ministerului Economiei în anul 2013 a fost crearea premiselor necesare pentru implementarea cu succes a inovațiilor și asigurarea transferului de tehnologii în sectoarele economiei naționale.

În așa fel, a fost aprobată *Strategia inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru Competitivitate”* [2], care constituie un prim pas în accelerarea dezvoltării sistemului inovațional al țării. Scopul Strategiei este de a asigura un cadru consistent de politici orizontale ce vor contribui la sporirea competitivității internaționale a Republicii Moldova și la edificarea unei economii bazate pe cunoaștere, prin dezvoltarea capitalului uman, prin consolidarea capacităților firmelor moldovenești de a absorbi, genera și difuza inovații și prin interconectarea mai strânsă a acestora cu centrele universitare și de cercetare. Strategia adoptă o viziune modernă și o abordare care reflectă plenar realitățile și necesitățile actuale ale societății moldovenești, societate care dispune de capacități bune de asimilare, copiere, reproducere, re-inginerie și optimizare a inovațiilor existente, dar are încă puține capacități de generare a inovațiilor noi la scară globală.

Astfel, conform Strategiei Inovaționale a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru Competitivitate” devine primordial

Programul de Activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare. 2011-2014”. În vederea susținerii și implementării acestui program, Strategia vizează trei obiective de macrogestiune:

1. dezvoltarea tehnologică a întreprinderilor, inclusiv a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM);

2. dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea inovațională;

3. asigurarea condițiilor pentru edificarea unei economii bazate pe cunoaștere.

Politica de stat în domeniul inovațiilor definită în Strategia inovațională va contribui la implementarea noii paradigme de dezvoltare economică, care se bazează pe atragerea investițiilor, dezvoltarea industriilor exportatoare, edificarea unei societăți bazate pe cunoaștere, inclusiv prin fortificarea activităților de cercetare și dezvoltare, de inovare și transfer tehnologic orientate spre eficiență și competitivitate.

Esențial pentru procesul de interacțiune a politicii inovaționale cu alte politici de macrogestiune este și faptul că acestea trebuie să se completeze armonios prin programele și proiectele teritoriale care au drept scop implementarea priorităților de dezvoltare și inovare a teritoriilor.

În sprijinul acestor activități, precum și în scopul creării unor condiții favorabile dezvoltării sectorului industrial, majorării contribuției acestuia la dezvoltarea economică durabilă, a fost aprobată Strategia de dezvoltare a industriei pe perioada până în anul 2015 [3]. Activitățile prevăzute în Planul de acțiuni pentru implementarea prevederilor Strategiei vin să contribuie la ajustarea cerințelor și priorităților de dezvoltare a sectorului industrial cu obiectivele stipulate în Programul de activitate al Guvernului ce ține de schimbarea paradigmei de dezvoltare a țării de la o economie bazată pe consum la o economie bazată pe investiții, inovații și competitivitate. Direcțiile prioritare care vor fi dezvoltate până în anul 2015 țin de:

- ✓ Perfecționarea cadrului normativ-legal destinat dezvoltării industriei;

- ✓ Optimizarea reformei structurale de gestionare a întreprinderilor din sectorul industrial;

- ✓ Sporirea competitivității întreprinderilor industriale prin stimularea creării parcurilor industriale, dezvoltarea procesului de inovații și transfer tehnologic, impulsionearea procesului de implementare a sistemelor de management al calității; consolidarea utilizării tehnologiilor informaționale și dezvoltarea activității de antreprenoriat;

- ✓ Stimularea accesului întreprinderilor industriale pe piața externă și extinderea prezenței lor pe piața internă.

În susținerea acestor puncte forte ale paradigmei de dezvoltare inovațională a țării considerăm oportun a pune accentul pe dezvoltarea sectoarelor economice care dau dovadă de o perspectivă competitivă prin utilizarea resurselor naturale locale, a potențialului industrial și uman, îmbunătățirea situației mediului înconjurător în scopul creării inovației tehnologice și de produs.

În condițiile economice actuale, caracterizate prin multitudinea formelor de proprietate și, corespunzător, a posibilităților de liberă alegere a sferei de activitate a IMM autohtone, facilitarea și impulsivarea procesului de investiții a acestora în activități inovaționale pot fi motivate și asigurate, inclusiv prin finanțarea de stat (a regiuniilor de Nord, Centru, Sud) în care se află agentul economic, precum și prin anumite înlesniri ori avantaje de competitivitate.

Actualmente, în economia națională există patru potențiale surse de finanțare a inovațiilor: fondurile bugetare; fondurile extrabugetare; mijloacele proprii ale agenților economici; mijloace obținute de la investitorii străini și organizațiile financiare internaționale.

În condițiile unei capacități limitate a statului în vederea finanțării activității inovaționale, o importanță deosebită pentru IMM cu activitate inovațională este posibilitatea includerii cheltuielilor de cercetare-inovare în costul de producție. De asemenea, pentru obținerea finanțării activității inovaționale din contul fondurilor extrabugetare este important să creăm premisele necesare finanțării venture. Dinamica pozitivă a procesului de creare și utilizare cu succes a fondurilor venture în lume, ne argumentează clar necesitatea creării unui asemenea fond și în RM.

Conform celor menționate, o altă posibilitate de interacțiune între politica inovațională și cea investițională este ca vectorul de investiții în inovare să fie reorientat de la stat către investitori privați. Este necesar a se crea premise pentru ca IMM să investească cât mai mult în inovarea procesului de producție din surse proprii. Acestea trebuie să se focuseze pe creșterea competitivității prin mutarea accentului pe procesul de formare și utilizare a activelor nemateriale drept sursa lor primară de competitivitate. Astfel, activitățile de cercetare și dezvoltare, în care va investi IMM, se vor transforma într-un avantaj competitiv, deoarece va permite acestora să identifice surse suplimentare de încasări în numerar de pe urma vânzării de licențe.

Considerăm că aceste priorități necesită a fi clar stipulate prin elaborarea programului de dezvoltare inovațională la nivel de raioane sau regiuni economice. Crearea unui asemenea document va fi posibil

în baza semnării unui acord dintre autoritățile locale și agenții economici din regiune. Aceste relații necesită să fie protejate și prin perfectarea bazei legislative din domeniu, fapt ce ar transforma acordul nominalizat într-o pârghie a reglementării de stat a activității de inovare la nivelul localităților în cauză.

Astfel, controlul și gestionarea implementării unor asemenea programe de susținere a activității inovaționale în teritoriu ar combina, în persoana autorității publice locale, funcțiile de comanditar, investitor și consumator. În condițiile implementării Strategiei Inovaționale a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru Competitivitate” este scoasă în evidență necesitatea reformării mecanismului de funcționare a sferei inovaționale ca o componentă separată, or e bine știut că în scopul perfecționării politicilor academice în domeniul științific și inovațional, pe parcursul anului 2013 s-a luat decizia de separare a domeniului de cercetare-dezvoltare de domeniul inovațional și cel al transferului tehnologic, fapt, pe care noi îl considerăm prematur pentru Republica Moldova.

O altă posibilitate de implementare eficientă a politicii inovaționale o vedem în integrarea eforturilor tuturor părților interesate în elaborarea, comercializarea și difuzarea inovațiilor: sectorul privat, organizații academice și de cercetare, precum și statul. În acest caz este prioritar de a selecta metodele optime de realizare a proiectului inovațional. Important pentru acest proces este conștientizarea anumitor probleme care pot apărea în procesul de finanțare a inovației.

Astfel, pregătirea insuficientă a proiectelor inovaționale este cauzată și de faptul că cercetătorii moldoveni nu întotdeauna posedă studiile economice necesare pentru elaborarea independentă a proiectului și prezentarea lui investitorilor. Lucru demonstrat și de statistica internațională cu privire la investițiile de risc, care atestă că doar unul din treizeci din proiectele înaintate au primit finanțare. Insuficiența cunoștințelor și a abilităților la pregătirea documentației respective, elaborarea planului de afaceri și lipsa de mijloace pentru a atrage specialiști calificați în elaborarea și pregătirea dosarelor devin cauza principală în tergiversarea ori amânarea proiectului inovațional.

O altă cauză, în acest context, este condiționată de lipsa unei infrastructuri inovaționale dezvoltate. Principala provocare a politicii inovaționale la etapa contemporană constă, la părerea noastră, în formarea infrastructurii inovaționale care ar face posibilă difuzarea inovațiilor în economia națională. Pentru republica noastră este caracteristic faptul că, având

un număr mare de invenții, cercetătorii nu au posibilitatea să realizeze și implementeze inovațiile în practică pe motivul lipsei de experiență în domeniul elaborării documentației necesare realizării proiectului inovațional, lipsa echipei de realizare a proiectului etc. Astfel, considerăm oportună crearea unui centru de consultanță și suport în elaborarea proiectelor investiționale, fapt care ar fi de un real folos atât pentru cercetătorii – autori ai inovației, cât și pentru IMM inovaționale.

Deși s-au făcut anumite lucruri pe segmentul dezvoltării sistemului de atragere a fondurilor pentru cercetare-dezvoltare, pentru finanțarea venture avem un mare colaps care impune propunerea unor soluții imediate. Întru susținerea cercetărilor tehnologice și inovațiilor, precum și a implementării elaborărilor inovaționale executate la comanda sectorului real al economiei, pe parcursul anului 2013 au fost întreprinse anumite acțiuni destinate dezvoltării instrumentelor de cofinanțare a elaborărilor de inovare, care presupun drept instrument de cofinanțare crearea capitalului venture.

Astfel, a fost înaintată propunerea de proiect pentru inițierea procesului de atragere a asistenței tehnice destinate elaborării de către consultanții în domeniu a *analizei* impactului de reglementare la proiectul de *Lege privind fondurile cu capital de risc*, care ulterior a fost aprobat de către Comisia pentru reglementarea activității de întreprinzător. Fondurile străine cu capital de risc evită să se implice în susținerea businessului inovațional din RM pe motivul lipsei suportului legislativ care ar permite structurarea investițiilor astfel încât să protejeze investitorul.

Acest fapt ne face să constatăm anumite succese,

dar și probleme apărute în procesul de constituire a infrastructurii inovaționale a țării. Încă mai există grave dezechilibre în instituirea și funcționarea elementelor sale integrante. Se impune, prin urmare, necesitatea determinării clare a unei infrastructuri inovaționale care ar asigura IMM inovatoare cu resurse financiare.

În acest context propunem o metodă de organizare plurinivelară a infrastructurii inovaționale (figura 1). Dacă primul nivel presupune elaborarea actelor legislative în vederea intensificării activității inovaționale în republică și creării climatului inovațional, nivelul tehnologic va include totalitatea activităților de creare și perfecționare a clusterelor, parcuri și centre tehnologice, zone de creare și implementare a know-how etc. La nivelul următor de dezvoltare inovațională a țării se va pune un accent deosebit pe susținerea activității IMM inovaționale prin acordarea de facilități în vederea susținerii activității inovaționale prin intermediul corporațiilor transnaționale, grupurilor financiar-industriale, asociațiilor industrial-inovaționale, consorțiilor de elaborare și realizare a proiectelor inovaționale etc.

Astfel, politica de stat în domeniul inovațional impune soluționarea problemei cu privire la eficientizarea infrastructurii inovaționale care va face posibilă realizarea transferului de cunoștințe și tehnologii în economia națională și dezvoltarea antreprenoriatului inovațional. Starea actuală a sferei de cercetare-inovare din republică impune implicarea statului în reglementarea procesului inovațional prin intermediul politicii inovaționale, ca parte integrantă a politicii de cercetare-dezvoltare.

În acest context, considerăm necesar dezvolta-

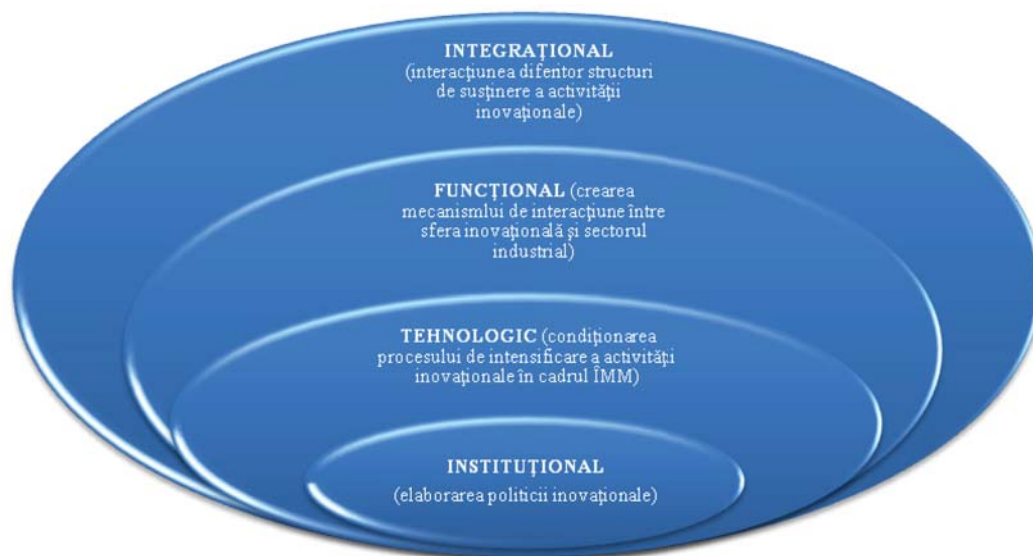

Figura 1. Metoda organizării plurinivelare a infrastructurii inovaționale
Sursa: elaborat de autori

rea anumitor acțiuni care vor veni în susținerea activității inovaționale în teritoriu:

✓ crearea centrelor informaționale pentru cercetare și inovare în raioanele care dispun de resurse în vederea dezvoltării acestor activități;

✓ activizarea insistentă a informației cu privire la activitatea inovațională pe site-urile de specialitate cu includerea informațiilor relevante despre forme de sprijin pentru inovare, proiectele în derulare, solicitări de ultimă oră, oportunități de investiții pentru cercetare științifică în cadrul ÎMM etc.;

✓ crearea unei reviste de specialitate care ar reflecta cele mai relevante realizări din domeniu, informații cu privire la comercializarea rezultatelor științifice ale inventatorilor autohtoni etc.;

✓ crearea unei baze de date unificate cu toate proiectele și programele inovaționale în curs de desfășurare, precum și propuneri de proiecte.

Concomitent, reieșind din cursul Republicii Moldova spre integrare în Uniunea Europeană, considerăm că realizarea Conceptului dezvoltării clusteriale a industriei Republicii Moldova va impulsiona întreprinderile industriale autohtone să se încadreze în rețeaua și piața industrială europeană, să utilizeze tehnologiile moderne, scientointensive, care să reprezinte centre de cooperare industrială (de producere) a întreprinderilor mici și mijlocii.

O altă posibilitate de implementare a politicii inovaționale poate fi crearea unui centru de marketing unic, care ar face posibil ca dezvoltatorii de idei să poată primi consultații și sfaturi cu privire la starea pieței, informații cu privire la formele eficiente de marketing și metodele de desfășurare a campaniilor publicitare etc. De asemenea, pot fi create în

teritorii și centre de comercializare a rezultatelor științifice, care ar oferi consultații științifice referitoare la: dezvoltarea ideilor de afaceri, elaborarea planului de afaceri, marketing, management, impozitare, remunerare, stocarea datelor în calculator etc. Tot aici, ÎMM inovaționale pot primi suport și consultanță juridică în vederea localizării și închirierii de spații și echipamente, în negocierea cu potențialii investitori, în completarea cererilor în adresa diverselor fonduri etc.

Politica inovațională poate fi ușor intercalată și cu politica de cadre pe segmentul activității inovaționale. Analiza situației actuale arată că inovarea nu este asigurată cu specialiști calificați, or această problemă nu poate și nu trebuie tratată doar prin prisma dezvoltării activității inovaționale, ci și prin intermediul politicilor de stat cu privire la populație și educație (vezi tabelul 1).

Deși țara noastră face eforturi de promovare a acestui sector, dovadă fiind și faptul că 7,7% din venitul național brut se alocă pentru educație, totuși la capitolul „performanțe educaționale” avem o situație deplorabilă, caracterizată de calitatea insuficientă a studiilor, abandon școlar, remunerarea mizerabilă a cadrelor didactice etc. Probabil această situație conduce ulterior și la pregătirea insuficientă a tinerilor savanți pentru mobilitatea academică externă, or participarea în proiecte europene și internaționale de cercetare conduce la creșterea calității studiilor și experienței academice. De asemenea, majorarea cheltuielilor pentru cercetare și colaborarea cu țările dezvoltate se soldează cu creșterea nivelului profesional al cercetătorilor, a eficienței elaborărilor științifice și sporirea atractivității carierei științifice pentru tineri.

Tabelul 1

Implicarea capitalului uman în activitatea de cercetare-inovare pe anul 2012

Indicatori	Comunitatea Statelor Independente (media)	Europa Centrală și de Est (media)	Republica Moldova (media)
Scor general „Capital uman și cercetarea”	36,0	42,4	39,9
Rata brută de înmatriculare în educația superioară, %	45,6	55,0	38,1
Absolvenți în științe și inginerie, % din total absolvenți	21,5	18,7	19,9
Mobilitatea academică internă, %	2,1	4,1	1,2
Mobilitatea academică externă, %, brut	1,5	5,3	3,7
Scor „Cercetare și dezvoltare”	17,3	28,2	15,7
Cercetători științifici / 1 milion populație	1392,6	2516,8	988,4
Cheltuieli pentru cercetare-dezvoltare, % PIB	0,5	0,8	0,5
Calitatea instituțiilor de cercetare	34,0	48,0	27,8

Sursa: în baza sursei [2]

În acest context, considerăm că pentru implementarea politicii inovaționale, trebuie, prin intermediul managementului resurselor umane să fie scoase în evidență abilitățile de pregătire a cadrelor din domeniu, de rând cu susținerea continuă a dezvoltării domeniului prin elaborarea și implementarea proiectelor inovaționale. Pentru aceasta, politica inovațională trebuie orientată spre soluționarea problemelor care vizează consolidarea capacității de inovare la nivel de țară prin stimularea pe toate căile a activității inovaționale, inclusiv prin atragerea investitorilor străini și locali.

Actualmente, finanțarea activității inovaționale a devenit o prioritate a programului de guvernare. Este bine știut că pe moment, volumul și structura de finanțare a domeniului de cercetare-inovare nu satisfac nevoile de dezvoltare în comparație cu indicatorii globali la acest compartiment. Deși aprobarea Codului cu privire la știință și inovare în anul 2004 a favorizat finanțarea domeniului respectiv, totuși ponderea cheltuielilor interne pentru cercetare în PIB este semnificativ mai mică decât în Statele Unite, Germania, Franța și alte țări. Finanțarea activităților din domeniul știință-inovare se realizează în sistem competițional: pe programe de stat, proiecte independente (tineret), internaționale și proiecte de transfer tehnologic. Temele de cercetări științifice fundamentale și aplicate, proiectele din cadrul programelor de stat, proiectele de transfer tehnologic și pentru tineret, echipament, precum și cele finanțate sau cofinanțate de organizațiile din străinătate, sunt selectate în exclusivitate prin concurs și aprobate prin hotărârea CSȘDT al AȘM.

O problemă acută, care cere rezolvare urgentă în cazul imposibilității statului de a oferi un suport financiar relevant pentru dezvoltarea activității inovaționale, este atragerea investițiilor străine. Actualmente, cota investițiilor în cercetare-dezvoltare finanțate din exterior în cazul Moldovei este de numai 6,5%, ceea ce este ușor peste standardele țărilor CSI (5,5%), dar mult sub nivelul celor din Europa Centrală și de Est (9,1%, în mare măsură determinate de integrarea acestora în arealul inovațional european). Practic nu există parteneriate strategice între firmele moldovenești și companiile multinaționale. Volumul investițiilor străine în economia moldovenească, chiar dacă a crescut în valoare absolută în ultimul deceniu, rămâne mic (raportată la PIB) și în comparație regională. Acesta atestă o absorbție încă limitată a cunoștințelor și tehnologiilor produse în exterior prin intermediul conexiunilor tehnologice [2].

Pentru a revigora atractivitatea domeniului

inovațional, sunt oportune anumite măsuri care ar reduce povara administrativă și regulatorie în derularea afacerilor, inclusiv prin continuarea reformelor orientate spre reducerea costurilor de lansare a businessului și de rezolvare a insolvențității. Prin urmare, se impune necesitatea creșterii atractivității Republicii Moldova și promovarea activității de antreprenariat inovațional, la nivel de țară, în mediul rural și în orașele mici, în special. Acest fapt condiționează o redistribuire substanțială a investițiilor interne, de rând cu realizarea unui complex de măsuri în contextul modernizării structurale a economiei naționale, revederea posibilității stringente de re tehnologizare a IMM inovaționale.

Experiența internațională ne demonstrează elocvent că investitorii străini cu potențial de finanțare a proiectelor inovaționale sunt interesați în rentabilitatea înaltă a investițiilor efectuate, precum și de asigurarea unor modalități transparente de minimizare a riscurilor de potențiale pierderi. Susținem repetat că, în cazul Republicii Moldova, un rol deosebit trebuie să se atribuie atragerii și încurajării investitorilor venture (persoane private sau fonduri de risc) care vor investi în proiecte de înaltă tehnologie la etapa incipientă de dezvoltare, în cazul când IMM implicată în acest proces nu dispune de resurse financiare. IMM acceptă suportul investitorului venture cu condiția ca acesta să participe la capitalul social și gestionarea procesului de implementare a proiectului.

Concluzionând, susținem că investițiile în activitatea inovațională îmbracă calitatea de factori determinanți ai creșterii economice în orice țară, întrucât facilitează creșterea economică. Or, pentru Republica Moldova problema finanțării acestui sector este mai acută decât oricând și impune oportunitatea unei politici integrate de stat în vederea promovării cursului inovațional al economiei naționale.

Bazându-ne pe un sistem inovațional de factori de creștere, putem realiza cu succes reformarea structurală a economiei naționale prin utilizarea propriilor realizări tehnico-științifice combinate cu investițiile străine și difuzarea noilor tehnologii. Acest fapt ar optimiza următoarele procese:

- îmbunătățirea climatului investițional la toate nivelurile economiei naționale (reducerea birocratiei, creșterea transparenței în activitatea agenților economici, reducerea monopolului și a presiunii grupurilor financiar-industriale etc.);

- atragerea capitalului străin în vederea finanțării activității inovaționale și stimularea importurilor de echipamente high-tech, în acest context urmând să ne concentrăm asupra sectoarelor care produc bunuri de folosință cu termen îndelungat;

- majorarea cheltuielilor pentru activități de cercetare-inovare și formarea unui personal calificat;
- creșterea productivității muncii, inclusiv prin majorarea investițiilor în capitalul uman.

În acest context, trebuie să se ia în considerație nu numai ritmul, dar și calitatea creșterii economice, asigurată prin trecerea la sursele alternative de creștere caracteristice strategiei postindustriale de dezvoltare. Structurizarea economiei naționale, bazată pe tehnologii performante, utilizarea forței de muncă calificate, organizarea eficientă a procesului de producere ar consolida poziția Republicii Moldova pe piața europeană și cea globală.

Ritmul intensiv de creștere economică poate fi realizat prin activizarea următoarelor elemente obligatorii:

- formarea și dezvoltarea componentei inovaționale a economiei naționale;
- creșterea competitivității producției autohtone, modernizarea și diversificarea sectoarelor economice;
- dezvoltarea pieței financiare;
- impulsionearea creșterii cererii atât pe piața internă, cât și pe cea externă;
- acordarea suportului necesar pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, în primul rând prin perfecționarea politicii fiscale.

Implementarea rigorilor politicii inovaționale poate conduce la o serie de îmbunătățiri în activitatea economică a țării, cum ar fi:

- ✓ economisirea rațională a resurselor și reducerea poluării mediului ca urmare a utilizării eficiente a noilor tehnologii în procesul de producție;
- ✓ reducerea costurilor de producție, inclusiv a costurilor de transport, depozitare etc.;
- ✓ crearea de noi locuri de muncă;
- ✓ creșterea competitivității și a productivității economiei țării;
- ✓ creșterea potențialului de export;
- ✓ dezvoltarea IMM inovaționale.

Conchidem că cercetarea, dezvoltarea tehnologică și inovarea sunt importante pentru dezvoltarea armonioasă și coerentă a politicilor economice în țară, deoarece noile cunoștințe conduc la apariția de noi produse și procese, care, la rândul lor, sunt un determinant cheie al competitivității, al creșterii productivității și al creării de avuție.

Bibliografie

1. INSEAD AND WIPO, 2012, <http://www.globalinnovationindex.org/gii/main/fullreport/index.html>.
2. Hotărârea Guvernului RM nr. 952 din 27.11.2013, Cu privire la aprobarea Strategiei inovaționale a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru competitivitate” <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=350541>
3. Hotărârea Guvernului RM nr. 1149 din 05.10.2006 Cu privire la Strategia de dezvoltare a industriei pe perioada până în anul 2015, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=317831>

Covor (fragment), începutul sec. al XIX-lea. Nr. 411 73-20698